

WERELDWIJZER

CUBA

PAUL DE WAARD

INHOUD

Voorwoord	9	Economie en geld op	
Introductie	11	Cuba	42
ACHTERGRONDEN	13	Distributie van eerste	
Land en volk	13	levensbehoef ten	43
Welkom op Cuba	13	Geleide economie	44
Ligging	13	Exportcijfers	46
Klimaat	15	Opkomst en teloorgang van	
Gezondheid	16	het suikerimperium	46
Godsdienst	21	Cuba en rum:	
Politiek	22	een succesformule	48
De Cubaanse bevolking,		Sigaren: wereldvermaard	50
opbouw en migratie	23	Cuba en de economische	
Aantallen en groei	23	crisis	53
Bevolkingsopbouw naar		Eten en drinken	53
leeftijd en afkomst	24	Eten	53
Leeftijden	24	Tafelmanieren	54
Huwelijk en echtscheiding	24	Drinken	55
Leerplicht en scholing	25	<i>Naamgeving aan cocktails</i>	55
<i>Kopstukken Van Cuba</i>	26	Flora en fauna	57
<i>Christophorus Columbus</i>	26	Algemeen	57
Militaire dienst	28	Flora	57
Wonen	28	Fauna	59
Ouderenzorg	31	Geschiedenis	61
Emigratie	31	De vroegste tijd	61
Kunst en cultuur in kort		<i>Wie is wie en wie was wie op</i>	
bestek	32	<i>Cuba</i>	63
Inleiding	32	<i>Belangrijke data in de Cubaanse</i>	
Architectuur	33	<i>geschiedenis</i>	64
Beeldhouwkunst	33	Onder Spaans bewind	66
Dans	33	<i>Spaanse strijdmethodes</i>	67
Film	35	<i>Zijn daden bennen groot</i>	69
Literatuur	35	Cuba zelfstandig onder	
Musea	35	Amerikaanse invloed	74
Muziek	36	Cuba onder Castro	79
Schilderkunst	36	Fidel's opvolger	82
Sport	37	Wegen en verkeer	83
Tropicana	38	Het wegennet op Cuba	83
<i>Cubanen en muziek</i>	38	Auto's en verkeersregels	85
Welzijn en economie	40	Straatnamen en	
De Cubaanse		-aanduidingen	89
samenleving	40	Toerisme	90
Criminaliteit	41	Inleiding	90
		Vakantie- en	

recreatiemogelijkheden	93	Bedelaars	118
Zee en strand	93	Benzine	119
De hotels	94	Bromfietsen	119
Toerisme op maat	97	Coco	119
Excursies op Cuba	98	Creditcards	119
Een paar woorden Spaans	99	Criminaliteit	119
Inleiding	99	Douanebepalingen	120
De uitspraak	99	Drank	120
		Drugs	120
		Duiken	120
		Elektriciteit	120
PRAKTISCHE INFORMATIE 109		Evenementen	121
Voor de reis	109	Feest- en gedenkdagen	121
Nuttige adressen	109	Fietsen	121
Benodigde reisdocumenten	109	Foaien	121
Bestemmingscheck	110	Fotograferen	121
Boeking	110	Gehandicapten	122
Geld	110	Geld	122
Douane- en invoerbepalingen	110	Geld wisselen	122
Klimaat en beste reistijd	111	Gezondheidstoerisme	122
Gezondheid	111	Gezondheidszorg	122
Bagage	111	Golf	122
Vervoersmogelijkheden		Hengelsport	123
naar Cuba	111	Hotels	123
Kleding	111	Huisapotheek	123
Handig om mee te nemen	112	Hygiëne onderweg	123
		Inenting	123
Tijdens de reis	112	Informatie	123
Nuttige adressen	112	Ingewandsstoornissen	124
Aankomst	112	Inkopen doen	124
Geld	113	Inwoners	124
Gezondheid	113	Internet	124
Identificatie	114	Kleding	124
Noodnummers	114	Klimaat	125
Telefoneren en sms-en	114	Kranten en tijdschriften	125
Vervoer	114	Luchthavenbelasting	125
		Luchthavens op Cuba	125
Na de reis	116	Maten en gewichten	125
Vertrek	116	Medicijnen	125
Douanebepalingen	116	Medische hulp	125
Gezondheid	116	Munteenheid	125
		Nationale bloem	125
Praktische informatie van		Nationale boom	126
A tot Z	117	Nationale vogel	126
Aankomst	117	Niet vergeten!!!...	126
Afstanden	117	Nudisme	126
Ambassades	117	Onderdak	126
Apotheken	118	Openbaar vervoer	126
Autohuur	118	Openingstijden	127
Bagage	118	Paspoort	128
Banken	118		

Politie	128	Stadsprovincie Havana	152
Pornografie	128	Havana	152
Post	128	Inleiding	152
Postkantoor	128	Geschiedenis	156
Prijzen	128	Het oude Havana	160
Prostitutie	128	<i>José Martí</i>	160
Radio en televisie	128	Wandelen langs musea	170
Reisdocumenten	129	De Grote Markt	173
Rondreis	129	<i>Ontmoeting met de mafia</i>	174
Scooters	129	Het centrum van	
Souvenirs	129	Havana	177
Strandrecreatie	129	De Malecón	180
Taal	129	Vedado	181
Taxi's	129	Miramar	183
Telefoneren en sms-en	130	<i>Ernest Miller Hemingway</i>	184
Touroperators	130		
Travellercheques	130	Provincie Matanzas	190
Tijdsverschil	130	Inleiding	190
Verkeer en verkeersregels	130	De stad Matanzas	190
Verzekeringen	130	Guamá	195
Visum	130	Varadero	197
Vlag	130	<i>Xanadú</i>	200
Vliegduur	131		
Vliegvelden op Cuba	131	Provincie Cienfuegos	202
Voorbehoedmiddelen	131	Inleiding	202
Wapenschild	131	De stad Cienfuegos	202
Water	132	<i>De varkensbaai</i>	
Watersport	132	<i>(Bahía de Cochinos)</i>	208
Wegenkaarten	132		
Zonnebaden	132	Provincie Villa Clara	210
Zonnebrand	132	Inleiding	210
Zonnesteek	132	Santa Clara	210
Zwemmen	132	<i>Ernesto 'Che' Guevara</i>	215
BEZIENSWAARDIGHEDEN	133	Provincie Sancti Spíritus	218
Rondreis over Cuba	133	Inleiding	218
Inleiding	133	De stad Sancti Spíritus	218
Provincies	134	Trinidad	220
		Yaguajay	225
		<i>Camilo Cienfuegos</i>	
Provincie Pinar del Río	135	<i>Gorriarán</i>	225
Inleiding	135	Valle San Luís	226
De stad Pinar del Río	135	Playa Ancón	227
Cuevas de Los Portales	141	Het Escambray gebergte	227
Parque Nacional La Güira	143		
<i>Balneario San Diego de Los</i>		Provincie Ciego de Ávila	229
<i>Baños</i>	144	Inleiding	229
		De stad Ciego de Ávila	229
Provincie Havana	146	De Cayo's	231
Inleiding	146		

Provincie Camagüey	235	La Isabelica	271
Inleiding	235	Daiquiri Beach	271
De stad Camagüey	235	Cactustuin en aquarium	271
		Klein vermaak	272
Provincie Las Tunas	243	Valle de la Prehistoria	272
Inleiding	243	Automuseum	272
De stad Las Tunas	243	La Virgen del Cobre	272
		<i>Santería</i>	273
Provincie Holguín	246	Provincie Guantánamo	276
Inleiding	246	Inleiding	276
De stad Holguín	249	De stad Guantánamo	277
<i>Calixto García</i>	249	Baracoa	278
		<i>Het Amerikaanse Cuba</i>	281
Provincie Granma	253	Provincie Isla de la Juventud	284
Inleiding	253	Inleiding	284
Bayamo	253	Nueva Gerona	287
Marea del Portillo	258		
<i>Carlos Manuel de Céspedes</i>	259		
		Tips voor trips	291
Provincie Santiago de Cuba	261	Vanuit Havana	291
Inleiding	261	Vanuit Varadero	294
De stad Santiago		Vanuit Santa Lucía	294
de Cuba (Santiago)	261	Vanuit Guardalavaca	295
Baconao National Park	270	Vanuit Marea del Portillo	296
Granjita Siboney	270		
La Gran Piedra, een rots in		Register	298
de Sierra Maestra	271		

OPGENOMEN KAARTEN

Cuba, ligging	14	Cienfuegos	204-205
Cuba, overzichtskaart	16-17	Santa Clara	211
Cuba, fysisch	18-19	Sancti Spíritus	219
Cuba, overzicht deelkaarten	133	Trinidad	221
Cuba, overzicht provincies	134	De Cayo's	232-233
Provincie Pinar del Río	136-137	Camagüey	236-237
Pinar del Río	138	Provincies Las Tunas,	
Viñalesvallei	140	Holguín, Granma, Santiago	
Provincie La Habana	146	de Cuba en Guantánamo	244-245
Stadsprovincie Havana	154-155	Holguín	248
Havana, de oude stad	162-163	Bayamo	255
Havana, wandelen langs musea	171	Santiago de Cuba	262-263
Provincies Matanzas,		Baracoa	279
Villa Clara, Cienfuegos en		Cayo Largo en Isla de	
Ciego de Ávila	188-189	la Juventud	284-285
Mantanzas	191	Nueva Gerona	288

op Cuba orkanen voor, soms met een verwoestende kracht en uitwerking. De meeste ervan woeden in september en oktober. In juli en augustus zijn de steden ware bak- en broedplaat- sen. De hoge luchtvochtigheidsgraad en de hoge temperaturen, maar vooral het ontbreken van wind kunnen tot uiterst onaangename weersomstan- digheden leiden.

Nogmaals, het zijn gemiddelden over een aantal jaren en gemeten in de betreffende gebieden. Voor de omge- ving van Holguín dient er voor de tem- peratuur een tweetal graden bijgeteld te worden ten opzichte van de pro- vincie Havana, voor de omgeving van Santiago de Cuba nóg eens twee. De regenbuien gedurende het natte sei-

zoen zijn meestal kort en hevig, terwijl gedurende het droge seizoen de neer- slag vaak als motregen valt.

Gezondheid

Lange tijd stond de gezondheidszorg op Cuba op eenzame hoogte in de wereld. Artsen zwermden uit over de wereld om hulp te bieden en andere artsen te begeleiden. Ze waren de steun en toeverlaat van medische teams in andere ontwikkelingslanden. Vanuit de hele wereld kwamen jonge artsen naar Cuba om zich verder te specialiseren. Dat is nu allemaal een stuk minder.

Na de door Amerika ingestelde han- delsboycot en de drastische vermin- dering van de Russische hulp, kwam er

op Cuba een gebrek aan medicamenten en materialen. Zelfs de bekwaamste arts staat dan machteloos en het moet tot frustraties geleid hebben bij de artsen die hun praktijk uitoefenden in de tijd dat er nog van alles was.

De gezondheidszorg op Cuba is gratis. Ook de toerist die in het binnenland iets overkomt kan op gratis en bekwame hulp rekenen. Het ligt ook niet aan de bekwaamheid van de artsen en specialisten dat de gezondheidszorg aan kwaliteit heeft ingeboet, het is het gebrek aan hulpmiddelen en alleen dat. Om dié reden zijn lang niet alle medicijnen meer gratis. Veel medicijnen zijn niet meer verkrijgbaar. Voor de ontbrekende medicijnen worden vervangende kruiden gezocht. Men gaat

er letterlijk van uit dat tegen elke ziekte een kruid gewassen is.

Er zijn vele huisartsen op Cuba. Elke arts heeft de zorg voor 75 à 80 gezinnen. Op het platteland herkent u de woning van een huisarts aan de verdieping. Alle huizen bestaan uitsluitend uit een begane grond, de woning van een arts heeft een verdieping. De praktijk wordt op de begane grond uitgeoefend, het gezin woont erboven.

De tropische ziekten die in met Cuba vergelijkbare landen aan de orde van de dag zijn, komen op Cuba niet meer voor. Malaria en cholera kent men niet en het lijkt erop dat men de patiënten die met het hiv-virus besmet zijn, behoorlijk in kaart gebracht en zelfs voor een groot gedeelte geïsoleerd

Vlag van Cuba

Bestemmingscheck

Via www.wijsopreis.nl (een website van het ministerie van Buitenlandse Zaken) kunt u altijd een controle uitvoeren omtrent de situatie op Cuba. U vindt er actuele mededelingen over onder andere natuurgeweld, veiligheidsrisico's, politieke onrust, criminaliteit en dergelijke. Via de rubriek 'Reizen en Landen' kunt u Cuba vinden.

Boeking

In Nederland en België via de reisbureaus, maar u kunt uw reis ook zelf samenstellen. In zo'n geval doet u er goed aan om, zéker voor de vlucht, te shoppen op internet. Als u op Google 'vliegtickets Cuba' intikt krijgt u alle mogelijke verwijzingen.

Geld

De Cubaanse munteenheid heet CUP (Cuban Peso), toeristen betalen echter met de CUC (Cuba Peso Convertible). Amerikaanse dollars (USD) zijn sinds 2004 volledig uit de gratie en bij het

omwisselen van USD in CUC betaalt u 10% 'omwisselbelasting'.

In de grotere toeristengebieden, zoals Varadero en Guardalavaca, kunt u in veel gevallen met euro's betalen, maar het is wellicht verstandiger, in verband met de berekende koers door de winkeliers, tóch eerst CUC's te kopen.

Travellercheques zijn algemeen in te wisselen, zolang ze niet zijn uitgegeven door American Express of een ander Amerikaans bedrijf.

In sommige winkels en op markten kunt u wel met CUC betalen, maar krijgt u het wisselgeld in CUP. U kunt er niets mee, dus probeer dat te voorkomen. Let er vooral op dat de verhouding tussen CUC en CUP ongeveer 1 op 12 is. Dat betekent dat u 12 keer zoveel CUP terug moet krijgen als CUC.

Douane- en invoerbepalingen

Personen van 14 jaar en ouder mogen op Cuba 2 liter alcoholische dranken, 200 sigaretten of 250 gram tabak of een doos sigaren invoeren. Uiteraard zijn alle artikelen voor persoonlijk gebruik vrij van invoerrechten. Het invoeren van wapens

Oud geld

Gerestaureerd Plaza Vieja

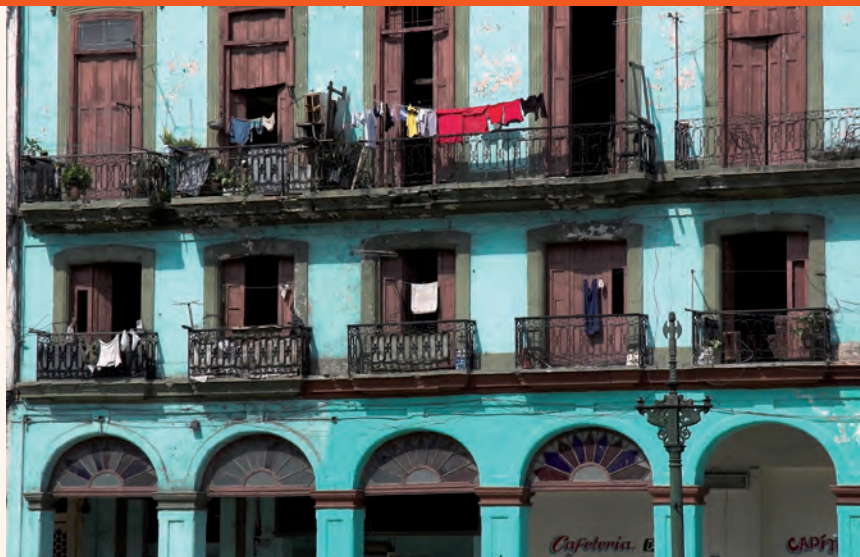
Engeland Florida zou krijgen in ruil voor de teruggave van Havana aan de Spanjaarden, hetgeen geschiedde.

Rampen zijn de stad in de bloeiperiode evenmin bespaard gebleven. Het waren niet alleen de piraten die de stad teisterden. De uit hout opgetrokken stad brandde in 1622, na een inval door piraten vrijwel geheel af. Epidemieën woedden met grote regelmaat in de stad. Malaria, maar vooral gele koorts, decimeerden de bevolking diverse malen. Vooral het jaar 1654 staat bekend als een rampjaar, toen de gele koorts het aantal inwoners met meer dan eenderde verminderde.

Op de vruchtbare grond op Cuba werd koffie en tabak, maar vooral suiker verbouwd. De rijkere Cubanen, uiteraard meest van Spaanse afkomst, hadden grote stukken grond in eigendom en maakten enorme winsten met de verbouw ervan. Hoewel zij op hun landerijen grote onderkomens lieten bouwen, woonden de meesten min of meer permanent in Havana. De kolossale huizen in de oude stad getuigen hier nog steeds van. Het kon echter

niet uitblijven dat de ommuurde stad te klein werd om alle ingezetenen onderdak te bieden. In 1860 telde de stad reeds meer dan 160.000 inwoners, zodat tot uitbreiding besloten werd. Na de slechting van grote gedeelten van de muur in 1863, werden Centro Habana en Parque Central gebouwd, later gevolgd door de woonwijken die gebouwd werden in de heuvels en de bossen van Vedado. In de loop van de twintigste eeuw ontstonden de wijken Miramar en Mariano. Vele rijken verhuisden naar deze nieuwe wijken.

De Cubanen gingen zich steeds meer verzetten tegen de overheersing door de Spanjaarden. Dit resulteerde in de eerste onafhankelijkheidsoorlog tussen 1868 en 1878, die ook wel bekend staat als de tienjarige oorlog. Meer dan 200.000 Cubanen en huursoldaten uit alle delen van de wereld vonden de dood. Het enige resultaat was dat de slavernij (min of meer) officieel werd afgeschaft. Dit gebeurde overigens pas in 1886 en dan nog slechts omdat de Spaanse overheid dacht op

Duizenden balkonnen

deze manier de deelname van de weggelopen slaven aan de oorlog te kunnen ondermijnen. Het bleef rommelen en in 1895 brak de tweede onafhankelijkheidsoorlog uit, die in 1898 leidde tot de terugtrekking van de Spanjaarden van Cuba. Grote animator tot de aanzet van deze oorlog was José Martí, meer filosoof dan krijgsheer.

In de 18e eeuw hadden Amerikanen enorme commerciële belangen opgebouwd op Cuba. Het vruchtbare land en de aanwezigheid van goedkope arbeidskrachten deed hen grote bedragen investeren. Ook de eerste onafhankelijkheidsoorlog bracht vele Amerikanen rijkdom. In feite wachtten de Amerikanen op een goed moment om Cuba te annexeren. Dat moment kwam in 1898 toen de 'Maine' het Amerikaanse oorlogsschip dat voor Havana gereed lag om Amerikaanse burgers in geval van nood te kunnen evacuëren, ontplofte. De oorzaak van de explosie is nooit vastgesteld, maar om de interventie te rechtvaardigen werd bekendgemaakt dat de Spanjaarden hier achter zaten en Amerika

besloot om de Cubanen te 'bevrijden'. Begin maart 1898 verklaarde Amerika de oorlog aan Spanje en werd de haven van Santiago de Cuba geblokkeerd. De Spanjaarden werden verslagen en de Amerikanen namen het bestuur van Cuba over. Pas in 1902 werden de Amerikaanse troepen van Cuba teruggetrokken, maar de invloed van Amerika op de Cubaanse politiek bleef zeer groot. De meeste

Straatvertier